

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה, אגף ז"ש, אגף מזונות

תאריך: 25 בנובמבר 2013	ה"ה: 1443/2013 ז"ש: 1506/2013
נושא: הכנסות שם החוזר: תמיכה כספית קבועה ויתרות בעובר ושב – חוזר מתוקן	
מטרת החוזר קביעת כללים חדשים ועדכניים באילו תנאים תמיכה כספית או יתרות זכות בעובר ושב, ייחשבו כהכנסה לפי חוק הבטחת הכנסה/מזונות. תחולה: מחודש אוקטובר 2013	
פתח דבר	
תהליך עבודה <pre>graph LR; A[קריטריונים] --> B[תמיכה שלא תחשב כהכנסה]; A --> C[תמיכה שתחשב כהכנסה]; A --> D[יתרות זכות בעובר ושב]; B --> E[הוראות לביצוע]; C --> E; D --> E; E --> F[תביעה חדשה/חוזרת/חידוש]; E --> G[תביעה אינפורמטיבית/בדיקה תקופתית/הצהרה שנתית];</pre>	
קישור רלוונטי: פסק-דין עב"ל 0681/07 - בנישו פסק-דין עב"ל 618/08 - דנה אורן פסק-דין ב"ל 44448/10/11 - מנשירוב	
רשימת תפוצה	
הוקן ע"י: גב' דבורה בדר, סגנית מנהלת אגף הבטחת הכנסה	

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה, אגף ז"ש, אגף מזונות

פתח דבר

הוראות חוזר כללי 16/2010 (ה"ה 1405 ז"ש 1460, מזונות 1191), קובעות כי רק תמיכה כספית קבועה בשיעור העולה על 13% מהסכום הבסיסי לזכאי שהוא יחיד, או 17% מהסכום הבסיסי לזוג או ליחיד עם ילד, תובא בחשבון הכנסות הזכאות לגמלה. יצוין כי תמיכה משפחתית שעלתה על השיעורים כאמור הובאה בחשבון במלואה, כלומר מהשקל הראשון.

עם זאת, במהלך החודשים האחרונים שבה ועלתה הסוגיה בפני בית הדין הארצי, כאשר הטענה העיקרית כנגד המוסד בעניין הנוהל היא שיש לבצע הבחנה בין הכנסה מתמיכה כספית שתכליתה היא "סיוע בתשלום שכר דירה" לבין תמיכה שתכליתה אחרת (עב"ל 20952/04/11).

כמו כן בינתיים פסק בית הדין בבאר-שבע בשני מקרים כי יש להביא בחשבון מהכנסה שמקורה מתמיכה משפחתית רק את החלק העולה על הסכומים שנקבעו בנוהל.

לאור החלטת בית הדין הארצי בדבר התייצבות היועץ המשפטי לממשלה בעניין סיוע שכר דירה (טרם התקבל פסק-דין בעניין) ולאור פסקי הדין שהתקבלו בבית הדין האזורי בבאר-שבע, התכנס צוות בין משרדי שמטרתו לבחון שינוי הנוהל הנוכחי ולהתאים את פסיקתו המנחה של כבוד בית הדין הארצי בדבר תמיכה כספית קבועה שתובא בחישוב ההכנסה במלואה, תוך שמירה על העקרונות המנחים של חוק הבטחת הכנסה בדבר עידוד יציאה לשוק העבודה מזה וצדק חלוקתי בין מבוטחים מזה.

לאחר דיון בצוות גובשה עמדה כי יש לתקן את הנוהל באופן הדומה לשיטת בית הדין האזורי לעבודה בפסק הדין בעניין מנשירוב, שלפיה לא תובא בחשבון הכנסה מתמיכה כספית בסכומים הזהים לסכומים שאינם מובאים בחשבון ומקורם בהכנסות מפנסיה, בהתאם לגילו של תובע הגמלה להבטחת הכנסה. כלומר, יינתן זיכוי על הכנסה מתמיכה משפחתית בשיעור של הזיכוי הניתן להכנסות מפנסיה שמקורן בחיקוק ודיני חוץ (הכנסה ממקור ב').

לעומת זאת, כידוע, על הכנסה מעבודה יש זיכוי נוסף על הזיכוי הנ"ל. בצורה זו קיים תמריץ גבוה יותר להכנסה מעבודה.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה, אגף ז"ש, אגף מזונות

קריטריונים

תמיכה שתיחשב כהכנסה

1. "תמיכה כספית" תיחשב כהכנסה בהתקיים שני התנאים הבאים:

- יש תמיכה כספית בסכום כלשהו הניתנת במזומן, בהפקדה בחשבון עו"ש או בהוראת קבע לכיסויי הוצאות.
- התמיכה נמשכת – 6 חודשים רצופים, או- 6 חודשים מתוך 9- חודשים.

2. תמיכה כספית כאמור תיחשב כהכנסה ממקור ב' – מכוח חיקוק ודיני חוץ ויחול דיסריגרד על ההכנסה בשיעור כלהלן:

13% מהשכר הממוצע במשק (כיום 1,148 ש"ח) ליחיד שמלאו לו 55 שנים.

17% מהשכר הממוצע במשק (כיום 1,501 ש"ח) למי שאינו יחיד ומלאו 55 שנים ועד גיל הפרישה.

20.5% מהשכר הממוצע במשק (כיום 1,809 ש"ח) למי שאינו יחיד והוא מעל גיל פרישה.

5% מהשכר הממוצע במשק (כיום 441 ש"ח) ליחיד שטרם מלאו לו 55 שנים.

7% מהשכר הממוצע במשק (כיום 618 ש"ח) למי שאינו יחיד וטרם מלאו 55 שנים.

לתשומת לב: עפ"י סעיף 12 לחוק הבטחת הכנסה, כאשר לתובע הכנסות מעבודה (מקור א') ו/או מפנסיה (מקור ב') ובנוסף תמיכה כספית, יינתן דיסריגרד על סך כל ההכנסות פעם אחת בלבד, בשיעור כאמור לעיל. כמו כן, סדר הניכויים לגבי הכנסה מתמיכה כספית יהיה כמו סדר ניכויים כאשר יש הכנסה הן מפנסיה והן מעבודה.

[חזרה](#)

ב. תמיכה שלא תיחשב כהכנסה:

סכומי כסף לא ייחשבו כהכנסה כאשר:

- סכומי כסף שהופקדו בסמוך להגשת התביעה ועד להחלטה בתביעה - לא ייחשבו כהכנסה מאחר שזהו סיוע למי שלא היו לו מקורות קיום באותו זמן.
- סיוע שהוא גמ"ח (גמילות חסדים) - שהינו הלוואה שיש להחזירה.
- תרומה חד פעמית המיועדת למימון כיסוי הוצאות כגון: קניית ציוד לבית, טיפול שיניים או סגירת משיכת יתר בבנק וכו'.
- יש לוודא מה מקור התרומה ויעודה כאשר מדובר בסכום מעל השכר הממוצע במשק (כיום 8,828 ש"ח).
- סכומי כסף המהווים חלק מהוצאות הבית שמקורם בגן משפחה שחי במשק בית משותף עם התובע, וכסף זה שזכה לו, הוצאות למזון וכדומה.**

דוגמה: התובעת גרה תחת קורת גג אחת עם בנה הבוגר שעובד ומשתכר ובפועל מקיימים משק בית משותף ומתחלקים בהוצאות שכר הדירה והמזון.

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה, אגף ז"ש, אגף מזונות

לתשומת לב:

- תשלומי בן זוג, בין אם עפ"י פסק דין ובין אם לאו - נחשבים כהכנסה במלאות (מזונות, מקור ע' בחודשים הרלבנטיים).
- תובע שמקבל תשלום שמקורו בשכר דירה עפ"י חוזה שכירות (תובע משכיר חדרים בדירת המאורים שכר בה) - התשלום נחשב כהכנסה במלאות (מקור ע').

ג. יתרות זכות בחשבון עובר ושב:

יתרות זכות בחשבון עובר ושב ייחשבו כהכנסה בתנאים הבאים:

- סכום כסף מעל הסכום הקובע עפ"י הרכב משפחה (לפי טבלת תעריפי גמלה לגילאי 55 ומעלה).
- היתרה כאמור לעיל נכונה במשך 3 חודשים רצופים.

כידוע, סעיף 9(ג)1 מאפשר מתן דיסריגרד בשווי 4 או 6 פעמים הסכום הבסיסי לפי הרכב משפחה. הרציונל של תיקון החקיקה היה למנוע פגיעה בתובעים חדשים שזקוקים לתמיכה לתקופה זמנית ויש להם חסכונות מתקופה שבה היו להם מקורות הכנסה אחרים, וכן ממי שמצליח לחסוך לצורך כיסוי הוצאות בלתי צפויות, כגון טיפולים רפואיים, קניית מקרר, חתונת בן וכו'. לפיכך יש להתייחס ליתרות עו"ש, כאמור, כנכס פיננסי (תכנית חיסכון).

דוגמה:

תובע הגיש תביעה לגמלה להבטחת הכנסה. עפ"י פירוט חשבון עו"ש שצרף לטופס התביעה, יש בחשבון הבנק שלו יתרת זכות בסך 52,000 ש"ח. הצהיר כי הכסף הוא יתרה מסכום פיצויים שהתובע קיבל. התובע בחר להשאיר את הכסף בחשבון עו"ש ולא להעבירו לתוכנית חיסכון כלשהי. לכן, יש לנהוג בסכום הכסף שנמצא ביתרות העו"ש כנכס פיננסי שהוא סוג של תכנית חיסכון.

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה, אגף ז"ש, אגף מזונות

הוראות לביצוע

אופן הטיפול:

• יש לבקש תיעוד/מסמכים כדי להחליט אם מדובר בתמיכה קבועה:

- פירוט חשבון ע"ש במשך תקופה העולה על 6 חודשים.
- הצהרה מהתובע:
ההצהרה תכיל התייחסות למקור הכסף, מי הפקיד, ממתן, לאיזו תקופה, מה הנסיבות שהובילו להפקדות תיעוד רלוונטי המשכנע לעניין הנסיבות בצורך בהלוואה.
- כל אישור אחר/נוסף בהתאם לעניין כדי להפריך או לאושש, "תמיכה כספית קבועה".
- הכנסה מתמיכה קבועה תוזן במערכת בחודשים הרלוונטיים.
-

לתשומת לב: הכנסה מתמיכה קבועה עד ספטמבר 2013 כולל תחשב עפ"י הכללים בנוהל הקודם והחל מחודש אוקטובר 2013 עפ"י הכללים בנוהל החדש.

דוגמה 1

תובע בגיל 48 יחיד מקבל תמיכה כספית מהוריו ע"י החזר הוצאות בהוראות קבע (לסלולרי, חשמל וארנונה) בסך 750 ש"ח בחודש, לתקופה של 6 חודשים רצופים.
לתובע אין הכנסות נוספות/אחרות.
לתובע הכנסה בסך 750 ש"ח לחודש, לפיכך יינתן דיסריגרד בסך 441 ש"ח (5% מסכום בסיס) ויובא בחשבון רק 309 ש"ח לחודש (תמיכה כספית).

דוגמה 2

תביעה של בני זוג+1 בגיל 60. יש הכנסה מעבודה בסך 1,500 ש"ח והכנסה מפנסיה 1,000 ש"ח. בני הזוג מקבלים גמלה להבטחת הכנסה מ-7/09. בבדיקת זכאות תקופתית ב-10/2013, נמצאו בתדפיס עו"ש הפקדות חודשיות בסך 900 ש"ח בחודש בתקופה מ-1/13 עד 9/13, בחודש 6/13 לא הייתה הפקדה.
מבירור שנערך, מדובר בהפקדות/סיוע של בני משפחה וחברים.
סה"כ הכנסות ממקור ב' 1,900 ש"ח = (מתמיכה 900 ש"ח + מפנסיה 1000 ש"ח), מקור א' - מעבודה 1,500 ש"ח. לפיכך, על ההכנסות מקור ב' יחול דיסריגרד בסך 1,501 ש"ח (17% סכום בסיס) ובהמשך יערך חישוב "הכנסה נחשבת" עפ"י החוק.

דוגמה 3

תביעה של בני זוג בגיל 58. יש הכנסה מקור א' - מעבודה בסך 1,500 ש"ח לחודש והכנסה מקור ב' - מתמיכה כספית בסך 800 ש"ח לחודש.
סך הדיסריגרד שיש להפעיל - 1,501 ש"ח (17% סכום בסיס). לפיכך, יינתן דיסריגרד בסך 800 ש"ח (שהם התמיכה הכספית). הפרש הדיסריגרד 701 ש"ח יינתן על ההכנסה מקור א' מעבודה 799 ש"ח (701-1,500) ובהמשך יערך חישוב "הכנסה נחשבת" עפ"י החוק.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף הבטחת הכנסה, אגף ז"ש, אגף מזונות

תובע שמצהיר שקיבל הלוואה/גמ"ח

- יש לקבל הצהרה לאיזה צורך ובאילו תנאים תוחזר הלוואה.
- יש לבקש תיעוד רלוונטי התומך בהצהרת התובע (המטרה: לוודא את הנסיבות שהצריכו קבלת הלוואה).

לתשומת לב: בחינת נושא התמיכה הכספית עפ"י הקריטריונים יתבצע כאשר קיים חשד לתמיכה כספית קבועה, כגון: הגיע מידע/הלשנה, או עפ"י פירוט חשבון העו"ש שמצורף לתביעה החדשה/חוזרת/אינפורמטיבית / בדיקת זכאות תקופתית, הצהרה שנתית וכו'.
הערה: כשתובע מצהיר שמקבל סיוע כספי במזומן - יש להקפיד לקבל מידע מפורט בכתב בדבר גובה הסכומים החודשיים, ממי, באילו חודשים, אם מדובר בהלוואה כיצד מחזיר את הלוואה, באילו תנאים וכו'. יש להחתיים את התובע על ההצהרה.

חזרה

תביעה חדשה/חוזרת/חידוש

"תמיכה כספית" תיזקף כהכנסה ממועד הגשת התביעה כאשר מתקיימים שני התנאים:

- הוכח שיש תמיכת כספית קבועה כפי שהוגדר בקריטריונים לעיל.
- התקבלה הצהרה מהתובע שהתמיכה תמשיך להשתלם גם לכשיקבל גמלה להבטחת הכנסה.

לתשומת לב: תובע שיצהיר כי התמיכה תופסק ממועד התביעה/מועד תחילת הזכאות - התמיכה הכספית לא תובא בחישוב. תיערך בדיקת מעקב כעבור 6 – 9 חודשים כדי לוודא אם התמיכה נמשכת.

חזרה

תביעה אינפורמטיבית/בדיקת זכאות תקופתית/הצהרה שנתית (במזונות)

"תמיכה כספית" תיזקף כהכנסה רטרואקטיבית ממועד התמיכה אם הוכח שמדובר בתמיכה קבועה שנחשבת כהכנסה עפ"י הקריטריונים כאמור.

לתשומת לב: מהמועד שבו התובע יצהיר שהופסקה התמיכה - אין להביאה בחישוב. תיערך בדיקת מעקב כעבור 6 – 9 חודשים כדי לוודא אם התמיכה נמשכת.

מערכת ממוחשבת:

אופן הדיווח יינתן ע"י האגפים בנפרד.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה, אגף ז"ש, אגף מזונות

רשימת תפוצה

נמענים לביצוע: מנהלי הסניפים, מנהלי סניפי המשנה, מנהלי תחומי הגמלאות, פקידי תביעות
הבטחת הכנסה, אגף ז"ש ומזונות.

העתק לידיעה:

[חזרה](#)

ב ב ר כ ה ,

צביקה כהן
מ"מ מנהל אגף ז"ש

אורנה ורקוביץקי
מנהלת אגף וס/סמנכ"ל גמלאות